PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z NOWĄ ERĄ 2015/2016

GEOGRAFIA
POZIOM ROZSZERZONY

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3. Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] na podstawie map: topograficznej [...].

Poprawna odpowiedź
C

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
Gimnazjum I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	Gimnazjum 1.4. Zdający identyfikuje położenie i charakteryzuje odpowiadające sobie obiekty geograficzne na [...] mapach topograficznych.

Poprawne odpowiedzi
1. Macelak
2. Piekiełko
3. Czubatka

Schemat punktowania
1 p. – poprawne przyporządkowanie nazw trzech wzniesień.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 2.5. Zdający oblicza szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy [...].

Poprawne odpowiedzi
$\varphi = 90° - 40°34'16'' = 49°25'44''$
Nazwa szczytu: Wapiennik

Schemat punktowania
1 p. – poprawne obliczenie i podanie poprawnej nazwy szczytu.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 4. (0–3)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.2. Zdający oblicza odległości w terenie oraz powierzchnię na podstawie map wykonanych w różnych skalach.

Poprawne odpowiedzi

a: 656 m n.p.m. – 590 m n.p.m. = 66 m

b: 1 : 25000, 1 cm – 250 m, 1,1 cm – 275 m

Uwaga: Dopuszczalny błąd pomiaru odległości na mapie wynosi 0,1 cm, czyli 25 m w terenie

c: $c = \sqrt{(66\ m)^2 + (275\ m)^2} \approx 282{,}8\ m$

Uwaga: *Dopuszczalne wyniki w granicach: 282 m – 283 m (dla b = 275 m), 258 m – 259 m (dla b = 250 m) oraz 307 m – 308 m (dla b = 300 m)*

Schemat punktowania

3 p. – poprawne obliczenie różnicy wysokości, odległości między źródłem a szczytem wzniesienia oraz odległości rzeczywistej między źródłem a szczytem wzniesienia.

2 p. – poprawny sposób obliczenia odległości rzeczywistej, przy błędnym odczytaniu wysokości źródła lub poprawne obliczenie różnicy wysokości oraz odległości między źródłem a szczytem wzniesienia.

1 p. – poprawne obliczenie odległości między źródłem a szczytem wzniesienia lub poprawne obliczenie różnicy wysokości.

0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 5. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka.	IV etap edukacyjny 5.4. Zdający ocenia zmiany środowiska w holocenie związane z działalnością człowieka.

Przykładowa odpowiedź

– Dolina Dunajca koło Niedzicy jest wąska. Ułatwia to jej przegrodzenie.
– Miejsce, w którym wybudowano zaporę, to odcinek przełomu rzecznego. Łatwo więc spiętrzyć tam wodę.
– Zbocza doliny koło Niedzicy są strome, a wzniesienia znajdują się stosunkowo blisko siebie. Koszty budowy są więc najmniejsze, ponieważ zapora ma niewielką długość.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wykazanie wpływu ukształtowania powierzchni terenu na lokalizację zapory.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 6. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka.	IV etap edukacyjny 10.6. Zdający wskazuje znaczenie przyrodnicze i gospodarcze [...] sztucznych zbiorników wodnych.

Przykładowe odpowiedzi
– powstały ośrodki wodne;
– wybudowano przystanie wodne;
– powstał pawilon ekspozycyjny zapory;
– wzrosła liczba restauracji (barów);
– wybudowano hotele;
– powstały liczne parkingi;
– utworzono kąpieliska;
– zorganizowano rejsy statkami wycieczkowymi;

Schemat punktowania
1 p. – podanie trzech poprawnych argumentów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 7. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3. Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] i społeczno-gospodarczego [...] na podstawie map: topograficznej [...].

Poprawna odpowiedź
A.

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 8. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny, poziom podstawowy I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] życia i gospodarki człowieka [...].	IV etap edukacyjny 2.15. Zdający wyjaśnia współczesne zmiany na mapie politycznej świata.

Poprawne odpowiedzi
1. Słowacja
2. Czechosłowacja

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych nazw państw.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 9. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny III. Proponowanie rozwiązań problemów występujących w środowisku geograficznym, zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju [...].	IV etap edukacyjny 11.5. Zdający wyjaśnia zmiany [...] osadnictwa wiejskiego, wiążąc je z przemianami gospodarczymi i społecznymi [...].

Przykładowe odpowiedzi
Zahutnik
– Występują mniejsze spadki terenu, co zmniejsza ryzyko osunięć gruntu.
– Teren nie jest zalesiony, więc niższe będą koszty przygotowania terenu pod zabudowę.
– Położenie na uboczu sprawia, że okolica jest spokojniejsza.
Pod Taborem
– Obszar jest atrakcyjniejszy ze względu na sąsiedztwo lasu.
– Położenie na południowym stoku powoduje, że miejsce jest lepiej nasłonecznione.

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnego uzasadnienia pasującego do wybranego miejsca.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 10. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.4. Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawiane [...] na schematach [...].

Poprawna odpowiedź
A

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 11. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka.	IV etap edukacyjny 1.5. Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, [...] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego [...].

Przykładowa odpowiedź

W nocy, kiedy jest niskie zapotrzebowanie na energię elektryczną (dlatego energia elektryczna jest wówczas tania), woda jest przepompowywana ze zbiornika dolnego do górnego. W dzień lub kiedy zapotrzebowanie na energię elektryczną wzrasta, produkuje się ją, przepuszczając wodę przez turbiny ze zbiornika górnego do dolnego i sprzedaje się energię za wyższą cenę.

Schemat punktowania

2 p. – poprawny opis i wyjaśnienie działania elektrowni z uwzględnieniem kierunku przepływu wody w dzień i nocy oraz zmiany dobowego zapotrzebowania.
1 p. – poprawny opis działania elektrowni z uwzględnieniem kierunku przepływu wody w dzień i w nocy.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.
Uwaga: Uznajemy wyjaśnienie nie odnoszące się do różnicy cen energii w dzień i w nocy.

Zadanie 12. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 12.4. Zdający porównuje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i innych państwach świata.

Poprawne odpowiedzi

1. Prawda
2. Fałsz
3. Fałsz

Schemat punktowania

1 p. – trzy poprawne zaznaczenia.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 13. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 4.1. Zdający omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych.

Poprawne odpowiedzi

1. zwrotnikowy wybitnie kontynentalny
2. równikowy wybitnie wilgotny
3. podbiegunowy (subpolarny)
4. umiarkowany ciepły morski

Schemat punktowania

2 p. – poprawny dobór czterech typów klimatu.
1 p. – poprawny dobór trzech typów klimatu.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 14.1. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
Gimnazjum I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	Gimnazjum 1.7. Zdający lokalizuje na mapach [...] najważniejsze obiekty geograficzne na świecie [...].

Poprawne odpowiedzi

B. Meksykańska
C. Kuba
D. Floryda

Schemat punktowania

2 p. – podanie poprawnych nazw trzech obiektów.
1 p. – podanie poprawnych nazw dwóch obiektów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 14.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 3.3. Zdający wyjaśnia na przykładach genezę wiatrów [...] i wskazuje ich znaczenie dla przebiegu pogody i działalności gospodarczej [...].

Poprawne odpowiedzi

W kolejności: międzyzwrotnikowej, bezchmurne, traci

Schemat punktowania

1 p. – podkreślenie trzech poprawnych określeń.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 14.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 2.8. Zdający wskazuje skutki występowania siły Coriolisa dla środowiska przyrodniczego.

Przykładowa odpowiedź
– Cyklony tropikalne przemieszczają się ze wschodu na zachód, skręcając pod wpływem siły Coriolisa na północny zachód i północ.
– Cyklony tropikalne przemieszczają się zgodnie z ogólnym kierunkiem ruchu powietrza między zwrotnikami, czyli ze wschodu na zachód. Pod wpływem siły Coriolisa skręcają na północny zachód i północ.

Schemat punktowania
1 p. – sformułowanie poprawnej prawidłowości.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 15. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 3.7. Zdający wyjaśnia na przykładach [...] przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi.

Poprawne odpowiedzi
A. zwiększy się
1. najwyższej kategorii

Schemat punktowania
1 p. – dwa poprawne zaznaczenia.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 16. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 5.5. Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi – [...] ruchy skorupy ziemskiej, [...] ruchy górotwórcze (paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne) oraz formy powstałe w ich wyniku.

Przykładowa odpowiedź
– Występowanie w Himalajach skamieniałości zwierząt morskich żyjących w erze mezozoicznej, jest wynikiem zamykania się mezozoicznego Oceanu Tetydy na skutek kolizji dwóch płyt kontynentalnych. W następstwie nagromadzone między dwiema płytami osady morskie wraz ze szczątkami fauny zostały sfałdowane i wypiętrzone.
– Występowanie w Himalajach skamieniałości zwierząt morskich żyjących w erze mezozoicznej jest wynikiem kolizji płyty indyjskiej z eurazjatycką. Doprowadziło to do sfałdowania nagromadzonych między nimi osadów morskich, a następnie ich wypiętrzenia.

Schemat punktowania
1 p. – wykazanie poprawnego związku między procesami geologicznymi a występowaniem w Himalajach skamieniałości zwierząt morskich.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 17. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 5.2. Zdający charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne [...] w dziejach Ziemi [...].

Poprawna odpowiedź
C

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 18.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 4.10. Zdający wyjaśnia proces powstawania lodowców na przykładach [...].

Poprawne odpowiedzi
1. Fałsz
2. Prawda
3. Fałsz

Schemat punktowania
1 p. – trzy poprawne zaznaczenia.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 18.2. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 5.7. Zdający opisuje przebieg oraz efekty erozji [...] lodowcowej [...].

Poprawna odpowiedź
Forma polodowcowa:
wygłady / rysy lodowcowe

Przykładowe wyjaśnienie
Sposób powstania formy polodowcowej: Przesuwający się lodowiec transportowanym materiałem skalnym szlifuje podłoże, po którym się przemieszcza

Schemat punktowania
2 p. – podanie poprawnej nazwy formy polodowcowej oraz poprawne wyjaśnienie sposobu jej powstania.
1 p. – podanie poprawnej nazwy formy polodowcowej.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 19. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 5.9. Zdający opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów [...] zewnętrznych dla wybranego regionu.

Poprawna odpowiedź
C

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 20.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka.	IV etap edukacyjny 6.4. Zdający dowodzi na przykładach, że naruszenie stabilności ekosystemów może powodować nieodwracalne zmiany w środowisku naturalnym.

Przykładowa odpowiedź
– Usunięcie pokrywy roślinnej powoduje przyspieszenie procesów erozyjnych związanych z wodami opadowymi. W związku z tym zwiększa się ilość materiału skalnego niesionego przez Ganges i Brahmaputrę, co prowadzi do powiększenia ich delty.
– Na odsłoniętych stokach gór woda przyczynia się do szybszej erozji skał. Zwietrzelina trafia do rzek i w postaci nanosów rzecznych jest akumulowana w delcie.

Schemat punktowania
1 p. – poprawne wyjaśnienie uwzględniające przyspieszenie erozji skał oraz budowanie delty przez rzekę.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 20.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 6.3. Zdający wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi [...] oraz przyporządkowuje typowe gatunki flory [...] dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi.

Przykładowa odpowiedź
– Obszar leży w kotlinie otoczonej wysokimi górami, które stanowią barierę dla wilgotnych mas powietrza znad oceanu. W efekcie występują tam niewielkie sumy opadów atmosferycznych, które wpływają na skąpą szatę roślinną charakterystyczną dla półpustyń.
– Ze względu na otoczenie wysokimi łańcuchami górskimi w kotlinie opady są bardzo niewielkie, co powoduje występowanie skąpej szaty roślinnej charakterystycznej dla półpustyń.

Schemat punktowania
1 p. – poprawne wyjaśnienie przyczyn występowania na tym obszarze szaty roślinnej półpustyń.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 21.1. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 10.1. Zdający opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ orogenez i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju.

Poprawne odpowiedzi
W kolejności od góry:
C, B, E

Schemat punktowania
2 p. – trzy poprawne przyporządkowania.
1 p. – dwa poprawne przyporządkowania.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 21.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 10.9. Zdający wyjaśnia występowanie gleb strefowych i niestrefowych w Polsce.

Poprawne odpowiedzi
W kolejności od góry:
3, 2, 1

Schemat punktowania
1 p. – trzy poprawne przyporządkowania.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 22. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny III. Proponowanie rozwiązań problemów występujących w środowisku geograficznym, zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju i zasadami współpracy, w tym międzynarodowej.	IV etap edukacyjny 6.6. Zdający omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju i ocenia możliwości ich realizacji w skali lokalnej, regionalnej [...].

Przykładowe odpowiedzi
– Niewielkie opady deszczu wpływają niekorzystnie na wegetację drzew.
– Wyjałowiona gleba utrudnia przyjmowanie się sadzonek.
– Duże potrzeby żywieniowe ludności Sahelu wpływają na zwiększanie powierzchni użytków rolnych kosztem naturalnej roślinności.
– Miejscowa ludność wycina drzewa na opał (do przygotowywania posiłków), zmniejszając zadrzewienie tych terenów.
– Państwom strefy Sahelu brakuje środków na ponoszenie wysokich kosztów zalesiania.
– Liczne konflikty utrudniają prowadzenie prac zalesieniowych.
– Zalesianie doprowadzi do zmniejszenia powierzchni użytków rolnych i narastania problemu głodu oraz niedożywienia.

Schemat punktowania
2 p. – dwa poprawne argumenty.
1 p. – jeden poprawny argument.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 23. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny, poziom podstawowy III. Rozumienie relacji człowiek-przyroda--społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej.	IV etap edukacyjny 2.6. Zdający charakteryzuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie [...] i podaje przykłady gospodarowania zasobami leśnymi [...].

Poprawna odpowiedź
Kontynent: Azja

Przykładowe uzasadnienia
– W Azji zwiększyła się całkowita powierzchnia lasów, a w Afryce się zmniejszyła.
– W Afryce powierzchnia lasów naturalnych szybko maleje, a w Azji zmniejsza się nieznacznie.
– W Azji wzrost udziału lasów plantacyjnych w strukturze lasów ogółem był zdecydowanie większy niż w Afryce.

Schemat punktowania
2 p. – wskazanie Azji oraz podanie dwóch poprawnych argumentów.
1 p. – wskazanie Azji oraz podanie jednego poprawnego argumentu.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 24. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny, poziom podstawowy I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych.	IV etap edukacyjny 1.1. Zdający wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych i trudnych warunkach do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej [...].

Poprawne odpowiedzi
1. Ameryka Południowa
2. Azja

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnych nazw dwóch kontynentów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 25. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 8.6. Zdający charakteryzuje przyczyny i konsekwencje migracji ludności w różnych państwach.

Przykładowa odpowiedź

– W strukturze ludności występuje znaczna przewaga mężczyzn w wieku produkcyjnym (20–55 lat). Wynika to z migracji z innych krajów spowodowanej dużym zapotrzebowaniem na robotników.
– W strukturze ludności istnieje znaczna przewaga mężczyzn nad kobietami. Imigrują głównie mężczyźni, którzy pracują m.in. przy wydobyciu i przetwórstwie ropy naftowej.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wyjaśnienie wpływu migracji na strukturę ludności (wskazanie, na czym polega deformacja struktury wieku oraz podanie przyczyny).
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 26. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] życia i gospodarki człowieka [...].	IV etap edukacyjny 8.11. Zdający charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności świata i ocenia wpływ religii na postawy społeczne i gospodarkę.

Poprawne odpowiedzi

A. islam
2. wieprzowiny

Schemat punktowania

1 p. – dwa poprawne zaznaczenia.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 27. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 9.7. Zdający charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii postępujące wraz z rozwojem gospodarczym państw świata i ocenia skutki wynikające z rosnącego zużycia energii oraz konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii.

Poprawna odpowiedź
Źródło energii: energia słoneczna / promienie słoneczne

Przykładowe uzasadnienia
– Duże usłonecznienie (brak zachmurzenia) pozwala produkować dużo energii przez cały rok.
– Dążenie do zwiększenia dywersyfikacji struktury produkcji energii elektrycznej, w której dominuje ropa naftowa, w perspektywie stopniowego wyczerpywania się zasobów tego surowca.
– Duże zasoby finansowe państw uzyskiwane z eksportu ropy naftowej pozwalają na rozwój oraz inwestycje w nowoczesne technologie.
– Występowanie dużych, niezagospodarowanych terenów pustynnych sprzyja budowie elektrowni słonecznych, które zajmują duże powierzchnie.

Schemat punktowania
2 p. – podanie poprawnego źródła oraz dwóch poprawnych argumentów.
1 p. – podanie poprawnego źródła oraz jednego poprawnego argumentu.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 28.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka.	IV etap edukacyjny 9.1. Zdający wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych na rozwój rolnictwa.

Poprawne odpowiedzi
1. hodowlano-pasterski
2. plantacyjne roślin tropikalnych

Schemat punktowania
1 p. – dwa poprawne uzupełnienia.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 28.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka.	IV etap edukacyjny 9.2. Zdający wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi [...] oraz charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie.

Poprawne odpowiedzi
1. D
2. C
3. A

Schemat punktowania
1 p. – trzy poprawne przyporządkowania.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 29. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny III. Proponowanie rozwiązań problemów występujących w środowisku geograficznym, zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju i zasadami współpracy, w tym międzynarodowej.	IV etap edukacyjny 9.13. Zdający analizuje kierunki geograficzne i strukturę towarową eksportu i importu w wybranych państwach.

Przykładowa odpowiedź
– Zyski ze sprzedaży produktów rolnych są znacznie niższe niż ze sprzedaży wyrobów przemysłowych.
– Ceny produktów rolnych znacznie się wahają, w konsekwencji wpływy do budżetu są zmienne i trudne do przewidzenia.
– Wahania wielkości produkcji rolnej są znacznie większe niż produkcji przemysłowej. W konsekwencji wpływy do budżetu są zmienne i trudne do przewidzenia.

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnego uzasadnienia.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 30. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 7.1. Zdający wyróżnia kryteria podziału państw według PKB na jednego mieszkańca oraz Wskaźnika Rozwoju Społecznego (HDI).

Poprawna odpowiedź
B

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 31. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 9.15. Zdający wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktów zbrojnych w wybranych regionach współczesnego świata.

Poprawne odpowiedzi
1. Kraj Basków
2. Półwysep Koreański
3. Angola

Schemat punktowania
2 p. – trzy poprawne podkreślenia.
1 p. – dwa poprawne podkreślenia.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 32.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 12.5. Zdający wskazuje dziedziny produkcji przemysłowej dynamicznie się rozwijające.

Poprawna odpowiedź
42 453 : 32 389 x 100 = 131,1
Uwaga: Przyjmujemy wynik 131,0

Schemat punktowania
1 p. – poprawne obliczenie i poprawny wynik.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 32.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka.	IV etap edukacyjny 12.6. Zdający przedstawia zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej restrukturyzacją i modernizacją po 1990 r.

Przykładowa odpowiedź
- Stosunkowo niski wzrost wartości produkcji sprzedanej górnictwa jest związany ze spadkiem wydobycia węgla kamiennego i jednoczesnym wzrostem wydobycia węgla brunatnego.
- Bardzo duży wzrost wartości produkcji sprzedanej samochodów, przyczep i naczep związany jest z napływem inwestycji zagranicznych do Polski.
- Przenoszenie produkcji odzieży do krajów azjatyckich, gdzie jest tania siła robocza (np. Bangladesz, Chiny, Indie) oraz jej import z tych krajów spowodował trudności i zahamowanie rozwoju branży odzieżowej w Polsce.
- Znaczny wzrost produkcji metali (miedzi, srebra) związany jest ze wzrostem ich wydobycia.
- Wysokie ceny metali na światowych rynkach (miedź, srebro) wpłynęły na wzrost zysków ze sprzedaży.

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnej tendencji i przyczyny zmian w wybranym dziale produkcji przemysłowej.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 33.1. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 11.1. Zdający charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych [...].

Poprawna odpowiedź
Poprawne uzupełnienie: A

Przykładowe uzasadnienie
Po powojennym wyżu demograficznym nastąpił wyraźny spadek liczby urodzeń, co było następstwem wchodzenia w wiek rozrodczy mniej licznych roczników okresu okupacji. Kolejny wzrost liczby urodzeń miał miejsce od połowy lat 70. do połowy lat 80. i był związany z tzw. echem wyżu demograficznego z połowy lat 50. XX w.

Schemat punktowania
2 p. – poprawny wybór uzupełnienia oraz poprawne uzasadnienie wzrostu urodzeń w latach 70. i 80.
1 p. – poprawny wybór uzupełnienia.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 33.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 11.1. Zdający charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych [...].

Przykładowe odpowiedzi
– Zmniejszanie się przyrostu naturalnego powoduje starzenie się społeczeństwa.
– Bardzo niski lub ujemny przyrost naturalny wynikający głównie ze zmniejszającej się liczby urodzeń powoduje zamykanie szkół.
– W wyniku zmniejszającej się liczby urodzeń na rynku pracy będzie mniej liczna siła robocza.
– Starzenie się społeczeństwa powoduje większe wydatki na opiekę społeczną (większe obciążenia dla budżetu państwa).
– Niski przyrost naturalny powoduje zmniejszanie się liczby osób pracujących, odprowadzających składki emerytalne, przez co wydłużany będzie wiek emerytalny.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych problemów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 34. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] życia i gospodarki człowieka [...].	IV etap edukacyjny 11.3. Zdający wskazuje regionalne zróżnicowanie rynku pracy w Polsce.

Przykładowe odpowiedzi
– niewydajne rolnictwo
– niskie kwalifikacje mieszkańców
– niska produktywność pracujących
– mała mobilność osób nisko wykwalifikowanych
– znaczny udział osób starszych wśród pracowników nisko wykwalifikowanych
– emigracja osób młodych i wykształconych

Schemat punktowania
2 p. – podanie trzech poprawnych cech regionów.
1 p. – podanie dwóch poprawnych cech regionów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 35.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 10.2. Zdający [...] określa cechy środowiska [...] wybranych krain geograficznych Polski.

Poprawna odpowiedź
W kolejności: B – C – A

Schemat punktowania
1 p. – poprawne uporządkowanie klimatogramów.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 35.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 10.4. Zdający omawia cechy reżimu polskich rzek.

Poprawna odpowiedź
A

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 36.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.7. Zdający stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji cech [...] jakościowych środowiska geograficznego.

Przykładowa odpowiedź

Uwaga: Uznajemy każdy sposób zaznaczenia (użycia szrafu) różny od użytych na mapie dla pozostałych surowców.

Schemat punktowania
1 p. – poprawne przedstawienie występowania siarki na mapie i w legendzie.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 36.2. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 12.3. Zdający wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych [...].

Poprawne odpowiedzi
W kolejności:
ropa naftowa – D
rudy miedzi – B
sól kamienna – A
węgiel brunatny – E

Schemat punktowania
2 p. – cztery poprawne przyporządkowania.
1 p. – trzy poprawne przyporządkowania.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.